СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 20. Джерзі Ситі, Н. Дж., четвер, 25-го січня 1940. No. 20. Jersey City, N. J., Thursday, January 25, 1940. VOL. LXVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи"' BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу BErgen 4-1018. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РОЗБИВСЯ АМЕРИКАНСЬКИЙ БОМБОВИК

РИВЕРСАЙД (Каліфорнія). — Великий американський бомбовик, летячи в часі бурі над високими горами, зачепив за високу скалу і стрімголов почав летіти вниз. По дорозі два летуни вискочили з нього і врятувались легкопадами. Чотири інші чомусь не могли вискочити і разом з літаком вдарили об землю, вбиваючись на місці.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПОДАТКІВ.

НЮ ЙОРК. — Довідавшись про плян губернатора Лімена піднести стейтові податки, платники податків зо всіх сторін почали надсилати протести. Ті протести вони шлють на руки адміністрації, до ріжних часописів та на руки асемблименів. Ще ніколи не було такої повени протестів, як тепер. У протестах люди говорять, що податки вже й так зависокі і коли теперішний уряд далі буде шрубувати податкову шрубу, то він стратить піддержку з боку населення і його усунуть.

ДЮІ КРИТИКУЄ „НОВИЙ РОЗДІЛ".

БОСТОН. — Нюйорський прокуратор Томас Дюі, що тепер старається здобути з боку Републиканської Партії номінацію на президентського кандидата, виголосив у Бостоні політичну промову, в якій гостро критикував теперішню адміністрацію і політику „нового розділу", кажучи, що та політика крім великого задовження не принесла ніякої економічної поправи. Державний буджет далі не зрівноважений, говорив Дюі. І коли щось у тій справі не зробиться, то цілком певно край прийде до фінансової катастрофи. Він далі говорив, що коли президент Рузвелт сам признається, що буджету зрівноважити не може, то треба когось іншого в Білому Домі, щоб це довершив.

ДЕРЖАВНА КЛІНІКА КОНТРОЛІ УРОДИН.

НЮ ЙОРК. — На зїзді прихильників контролі уродин ріжні професори виголошували доклади, в яких обороняли право родичів контролювати і плянувати уродини своїх дітей, себто їх скількість і час. У той спосіб, говорили вони, буде менше нуждарів на світі, менше смертностей серед дітей та краща якість дітей, яким родичі будуть могти дати належне удержання та опіку. На тім зїзді подано до відома, що в місті Мидлтавн, Н. Й., заложено першу клініку контролі уродин, що є удержувана не приватними фондами, але державними.

ТОРГОВЕЛЬНІ ВІДНОСИНИ З ЯПОНІЄЮ.

ВАШИНГТОН. — Внаслідок зірвання торговельного договору з Японією виміна продуктів між тим краєм і Америкою знайшлась у непевнім становищі. В тій цілі зявився в департаменті стейту японський амбасадор Горінучі і попросив відповіди на деякі запити. Йому відповів асистент секретаря Гола, Берл, що товарообмін з тими двома краями не буде припинений, а може продовжатись на основі щоденних умов. Одначе зміна умови, або цілковите припинення того товарообміну може наступити кожної хвилини.

ПРИЗНАНО ВИНУВАТИМИ ПРОВІДНИКІВ ЮНІЇ.

НЮ ЙОРК. — Лава присяглих признала винуватими голову далекоплавних морських робітників, Райена, та десять інших юнійних урядників, за те, що вони силували членів інших юній, щоб вступали до їхньої юнії. Суд судив їх на основі протимонопольного закону Шермана.

ГРУБИЙ СНІГ НА ПОЛУДНІ.

АТЛЯНТА (Джорджія). — В полудневих стейтах упав грубий сніг. Місто Атлянта покрите сніговою поволокою, грубою девять цалів. Такі грубі сніги в полудневих стейтах є рідкістю. Водночас з грубими снігами на полудні слідна відсутність снігів у північних стейтах. Метеорольоги говорять, що снігові хмари з полудня пливуть до північних стейтів та скоро і їх покриють білою поволокою.

КОМІТЕТ ДАЄСА БУДЕ ПРОДОВЖАТИ РОБОТУ.

ВАШИНГТОН. — Конгрес великою більшістю голосів, 345 проти 21, ухвалив продовжувати працю комітету Даєса над розшуками неамериканських активностей. Перед голосуванням відбулась гостра дебата над тою роботою і деякі конгресмени твердили, що комітет послугувався такими методами, що не є американськими. Проте працю одобрено і продовжено на ще один рік.

КРИТИКУЄ АНГЛІЮ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Мід у сенаті перестеріг Англію, що коли вона буде далі так безцеремонно поводитися з американськими кораблями, затягати їх до своїх портів, здержувати на довгий час і контролювати почту, що йде до невтральних країв, то вона готова втратити в Америці ту симпатію, яку має тепер. Бо колиб таке трапилося, що американський корабель затягнений їхніми кораблями на небезпечні води, затоплено, то вину за те понесе Англія, говорив Мід.

НАРАДА У СПРАВІ КОНГРЕСУ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Дня 22. січня 1940 р. відбулася в Скрентоні нарада екзекутив Українського Народного Союзу, Українського Робітничого Союзу, Провидіння й Української Народньої Помочи у справі конгресу американських українців.

Нарада заявилася одноцушно за те, щоби був один конгрес та щоб ініціятиву його скликання взяли на себе чотири головні запомогові організації.

Екзекутиви цих організацій мають виробити плятформу, порядок, резолюції і пляни організації конгресу, назначити його час і місце і запросити до Конгресового Комітету ті інші центральні українські організації, що приймуть плятформу конгресу.

Найближча нарада екзекутив згаданих запомогових організацій відбудеться в Ню Йорку 27. січня 1940.

ВІД „ОБЄДНАННЯ"

У звязку з нарадами екзекутив чотирьох головних запомогових організацій, які відбулися дня 22. січня б. р., Обєднання Українських Організацій в Америці займе своє становище у справі проголошеного ним Всеукраїнського Конгресу доперва по нарадах згаданих вище організацій, що мають відбутися 27. січня б. р. Рішення, яке буде повзяте на нарадах екзекутиви „Обєднання", Координаційного Комітету і тих головних організацій, що заявилися за Всеукраїнський Конгрес, буде подане до прилюдного відома зараз по нарадах.

ЛЯ ҐВАРДІЯ ЗА ДЕПОРТАЦІЮ ЧУЖИХ „ФРОНТОВИКІВ"

Нюйорський посадник Ля Ґвардія заявив публично, що він буде домагатися від федерального уряду депортації Вилїема Бишопа, одного з арештованих головачів „Християнського Фронту", обвинуваченних за заговір захопити силою федеральний уряд.

ПОЛІЦАЙ ОБВИНУВАЧЕНИЙ ЗА ВБИВСТВО

Велика лава присяжних суддів у повітовому суді в Джерзі Сіти, Ню Джерзі, постановила поставити на суд поліцая Вилїема Слокбовера як обвинуваченого за вбивство. Закидується йому, що він убив 52-літнього поліцая Патрика Дрейпера, которого він самий невинно обвинувачував як „сквілера", себто доносщика. Слокбовер убив Дрейпера підчас сварки.

НЕ ДОМИТЬ УСІХ ЗАКОНІВ

Таксівковий шофер Френк О'Ніл доніс філядельфійській поліції, що гість, которого він приняв на свою таксівку, ограбив його з усіх грошей, а потім викинув його з авта й поїхав ним далі самий. Шофер міг сказати за грабіжника між іншим те, що він ставав на кожне червоне світло на дорозі, як приказує закон.

ЧИ МОЖНА ЗДУРИТИ КУРКУ?

На досвідній фармі в стейті Тенесі перепровадив один агроном такий досвід з курми: він хотів здурити курки, що минула зима й настав час, щоб вони неслися. Агроном „дурив" курки тим, що почав їх кормити сочистою зеленною, яку вони дістають аж на весну. Кури „дались здурити" й почали нести яйця.

ЗАТОПЛЕННЯ БАРЖІ

Нюйорську поліцію, пожарників і прибережну сторожу повідомлено у вівторок рано, щоб вони пішли рятувати перед затопленням у ріці Гудсон стоячу при причалі баржу з журавлем. Коли кожна з цих установ вислала на подане місце своїх людей, ці справді переконалися, що баржа повні ховалася під водою. Стали працювати над нею спільними силами й, привязавши баржу до причалу, не дали її далі затопитися.

ЖЕРТВИ КОРАБЕЛЬНОЇ КАТАСТРОФИ

РИМ. — Подають, що по французькій ревізії стався вибух на італійськім кораблі „Орацiо" недалеко французького побережжя, наслідком чого, як виявляється, загинули 104 особи.

ЯПОНІЯ ЗАГРОЗОЮ, КАЖЕ КАЙ-ШЕК

ЧУНҐКІНҐ. — Японія визнає „центральний китайський уряд", каже Ченг Кай-Шек, що веде боротьбу з Японією. Але той „уряд" з Вангом на чолі є в руках Японії. При помочі того уряду Японія хоче заволодіти Китаєм, а потім посунеться до Індо-Китаю, малайських островів, Филипин і заволодіє цілим Тихим океаном.

МІЖ ДВОМА ВІЙНАМИ ОДНА ВАЖНІША

Марвин Гриґз, пілот підприємства „Юнайтед Ервейз", заявив у суді в Шікаґу, що він не дає ніякої відповіди на позов своєї жінки, бо, мовляв, він резиґнує зо свого становища й зголошується до канадійської армії на війну в Европі.

Суддя заявив йому: „О, ні, ви цього не зробите. Я пораджу федеральному урядові, щоб вам не видав пашпорту. Ви маєте лишитися в краю, поки не полагодите цеї справи зо своєю жінкою. Доперва потім можете йти собі на европейську війну. Зложите забор 2,000 долярів".

ПРОТИ КОМУНІСТІВ

СТОКГОЛЬМ. — У парляменті внесено законопроект у справі розвязання комуністичної партії й позбавлення посольства шістьох комуністичних послів.

ЯСНО ДУМАЙТЕ

Ясне думання починається від здоровля. Треба бути здоровим, щоб мати силу й до думання. І тільки зовсім здорова людина може бути спокійною. А спокій — то передумова до ясного думання. Щоб ясно думати, треба час від часу цілковито успокоїтись і прийти до рівноваги.

МОРЯКИ „КОЛЮМБУСА" НА ВОЛІ

Іміґраційний уряд випустив з Елис Айленду останніх пятьох моряків німецькоо корабля „Колюмбуса", котрий свого часу самі моряки розбили на океані, щоб не дати йому попасти в руки аліянтів. Моряки віднеслися до американського уряду з просьбою дозволити їм остатися в Америці.

ЧИ ВАРТ?

Урядники федерального бюра для годин праці й заплати в Бостоні мають клопіт з одною ткальняною робітницею, що, дÍставши недавно тому підвишку, кожного тижня звертає фабриці цю надвишку, в сумі $2.50, на тій основі, що, мовляв, вона більше не варт, як заплату, яку вона побирала 25 літ.

ВІДПОЧИНОК ФІНСЬКИХ ЖОВНІРІВ ПО БОЯХ.

МОСКВА І БЕРЛІН У СПРАВІ НІМЕЦЬКИХ ВІЙСЬК У ГАЛИЧИНІ

МОСКВА. — Офіційні совєтські і німецькі кола спільно заперечили заняття Галичини німецькими військами. Кажуть, що заграничні вісті про те, що німці перебрали контролю залізничого шляху, що має лучити Німеччину з Румунією через Галичину, є цілком неправдиві. Також подали, що є неправдою, що німецькі інженіри перебрали контролю над нафтовими теренами в Галичині. Зате німці признають, що вислали на західньо-українські землі, головно до Львова і Луцька, яких 500 німецьких урядовців, які виглядають у своїх мундурах як жовніри чи офіцири, а які мають наглядати над переселенням німців з західньо-українських земель до Німеччини.

ДАЛІ СТОЯТЬ ПРИ СВОЇХ ПОГОЛОСКАХ.

БУКАРЕШТ. — Урядовці бувшої польської держави, що тут живуть як утікачі, далі твердять, що на західньо-українських землях, що їх недавно прилучено до Совєтів, є від трьох до чотирьох дивізій німецького війська, що дійшло до румунської й мадярської границі.

„ФАНТАЗІЇ".

БЕРЛІН. — Так називає урядова Німеччина поголоски, що вона вислала до Совєтів 150 німецьких військових і технічних дорадників, що мають помагати Совєтам у війні з Финляндією, а за що Совєти мали відступити Німеччині нафтові терени і залізничі шляхи в Галичині. Далі зазначено, що Росія адмініструє Галичиною, нафтовими теренами і залізницями.

ЩО ДУМАЄ ОФІЦІЙНА РУМУНІЯ?

БУКАРЕШТ. — Румунський уряд не вірить, щоб Галичина була занята німецькими військами. Зате вважає можливим, що Німеччина дістала певні концесії на використання нафтових теренів у Галичині, а німецькі „жовніри", про які ходять слухи, це „робітничі батальони" й інжинірські відділи, призначені до робіт у нафтових підприємствах.

ПРОТИ ДОСТАВИ НАФТИ НІМЦЯМ.

БУКАРЕШТ. — Велика Британія і Франція заявили Румунії, що це може довести до серіозних комплікацій", коли Румунія буде змушувати британські й французькі нафтові компанії, що існують у Румунії, достарчувати нафту Німеччині. Румунія експортує річно 4,500,000 тон нафти, з чого один міліон тон є призначений для Німеччини.

„ПОЛЬЩА ЩЕ НЕ ЗГИНУЛА І НЕ ЗГИНЕ".

ПАРИЖ. — Так заявив Гнат Падеревскі при відкритті „польського парляменту", себто малого дорадчого тіла, що буде існувати при новім польськім уряді. Падеревского вибрано президентом того „сойму". Члени сойму разом з Падеревским зложили вину за упадок Польщі на давній польський уряд. Заповіли, що нова Польща буде наскрізь демократична. В соймі є представник „3,500,000 польських жидів". Є ним д-р Ігнац Шварцбарт. Заповіджено, що й „інші національні меншини матимуть заступництво". Падеревскі подякував американським полякам і папі за піддержку Польщі. Казав, що вони „говоритимуть в імені поляків" та що на них „спочиває обовязок і честь заступати 35 міліонів мучених людей" і „виявляти їх почування та виконувати їхню волю". Далі казав Падеревскі, що „Польща безсмертна", а вони „її" визволять з неволі й відбудують з руїни". Уоя та церемонія відбулася в польській амбасаді в Парижі. Польський епископ Ґавліна відправив Службу Божу і поглагословив зібраних.

ЗНИЩЕНИЙ ПЯТИЙ КОНТРТОРПЕДОВЕЦЬ.

ЛОНДОН. — Британська адміраліція подає, що пропав на морі контрторпедовець Ексмут, 1,475 тон поемности, при чому загинули яких 175 осіб. Причина невідома, від міни, або торпеди. Це вже другий того роду воєнний британський корабель, що загинув упродовж одного тижня, а пятий від початку війни.

СОВЄТСЬКІ ДАЛЬШІ ВТРАТИ.

ГЕЛЬСІНКІ. — Совєтські команданти женуть вояків на певну смерть, бо бояться пімсти з боку Сталіна за воєнні невдачі. Тим дається пояснити, що впродовж останніх трьох днів згинуло понад 5,000 совєтських жовнірів. Про те, скількі є ранених, ніхто не знає. Ні тих, що захоріли і поперемерзали. Видно нераз цілі поля, вкриті совєтськими трупами. Совєти намагаються нищити фінську мораль постійними налетами на фінські міста і військо. Є подекуди значні шкоди від бомбардовань. Ушкоджено між іншими чотири шпиталі і вбито 19 цивільних людей.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинoке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$.745
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

„РОСІЙСЬКИЙ КОШИК З ХЛІБОМ"

Краєве Ґеоґрафічне Товариство у Вашингтоні видало недавно замітну заяву про Україну.

На думку Товариства, ще й нині в Америці треба говорити про такі питання, як: Що це таке Україна? Де вона лежить? Пояснює воно це явище тим, що Україна була під владою чужих держав. Як звичайно в таких випадках буває, про окупований край говориться в світі аж тоді, як він переходить з одних рук у другі.

Тимчасом українська територія заслуговує на те, щоби про неї світ говорив, бо це відповідно до европейських мір досить велика територія й досить людна країна. До того Україна важна не лише як велика територія і людний край, але як країна, багата економічно.

Стаття згадує ріжні похвальні імена, під якими світ, ближчий і дальший, знає Україну. Городом Росії називають Україну за те, що почерез велику частину її простору розтягнувся славний у цілому світі чорнозем, цей знаменитий своєю врожайністю ґрунт, що дає знамениті овочі, ярини й бавовну. Хлібним кошиком Росії називали її за те, що на врожайних полях України родилися збіжжя, особливо знаменита пшениця. Важна Україна й під промисловим оглядом, бо вона має всі дані на те, щоб стати сценою на велику скалю розвинених промислів.

Подаючи того роду інформації, Краєве Ґеоґрафічне Товариство старається не висказувати ніяких політичних опіній щодо того, де Україна малаб належати і як вона мала би бути господарена. Воно просто старається вказати самі факти, хоча з уступів про Київ, як осередок розділювання дерева, овочів, цукру й збіжжя, виходилоб, що, як тепер є, так повинно би й далі бути. Одначе цеї думки виразно не сказано, і це моглоб нам видатися певним зиском для нас. Одначе саме такі не договорені вискази дуже небезпечні, бо вони підсувають читачам висновки, проти яких дуже важко боротися тим, що з ними не можуть погодитися.

Зо згаданої статті Краєвого Ґеоґрафічного Товариства міг би читач винести ще інше, для нас некорисне враження: що саме, якби не було України під російською окупацією, то Росія лишилася би без хліба. Звісно, чим таке враження небезпечне для українців: набравши такого враження, чужий читач міг би легко рішити, що в такому випадку „бідна, безхлібна" Росія повинна мати під своєю владою хлібну Україну. Буває часто, що й українці своєю пропаґандою самі це враження чужинців піддержують, у добрій вірі, що цього вимагає українська справа, щоб світ вірив, що Росія без українського хліба згинулаб. Ця пропаґанда шкідлива передовсім тим, що вона неправдива. Росія може добре обійтися без українського хліба, хоча, щоправда, їй вигідніше грабувати чуже готове, ніж розробляти своє.

Евген Онацький (Рим).

АНТИКОМІНТЕРН, ІТАЛІЯ ТА НІМЕЦЬКО-СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ

Дня 16. грудня Чано, італійський міністер закордонних справ, виголосив перед італійською палатою корпорацій довгу промову, в якій зясував становище Італії в сучасному конфлікті, роблячи одночасно докладний перегляд усіх тих подій, що до того конфлікту привели. Промова заняла дві години часу, і в італійських, великого формату часописах була видрукувана аж на трьох сторінках. Не вважаючи на велике зацікавлення, що ця промова викликала в усьому світі, чужинецькі часописи не могли дозволити собі на видрукування всієї промови, обмежуючися тільки на ті уступи, що могли бути особливо цікаві для тієї чи іншої ґрупи читачів. Французькі часописи подавали одні уривки, англійські — другі, американські — треті, німецькі — знов цілком інші. Тому українські читачі можуть не знати справжнього змісту цієї промови, яка для нас є особливо цікава. Тому саме спинимося на тих уступах, що для нас мають особливу вагу.

Стверджуємо перш за все, що Італія, як авторитетно заявив провідник її закордонної політики і як ми своєчасно подавали в своїх дописах до української преси, робила всі можливі зусилля, щоб не допустити до війни між західньо-европейськими державами, розуміючи, що така війна — це вода перш за все на большевицько - московський млин.

Тому Італія, ще починаючи від 1921 року, поставила перед світом ясно сформульовану дилему: або версайські переможці підуть на мирний перегляд мирових трактатів, або Европа рано чи пізно опиниться перед трагедією війни. Щоб довести до цього мирного перегляду мирових договорів, Італія запроектувала так званий Пакт Чотирьох, Франції, Англії, Німеччини й Італії, що мав довести до зближення між колишніми ворогами і направлення несправедливостей витворених у Версаї. Одночасно з тим Італія поставила також питання про загальне роззброєння. Як знаємо, з тих італійських заходів нічого не вийшло. Деяку ролю в неуспіху відіграли... поляки. Ось дослівні слова Чана з цього приводу:

„Польський уряд був одним з запекліших противників Пакту Чотирьох, і поляки його навіть найзлісніше висмівали. Ініціятиву, що одночасно з установленням европейської рівноваги прислужилась би і для забезпечення національного життя польського народу, польський уряд висмівав як „Клюб ковбасників", і. на нього у великій мірі спадає відповідальність, що Пакт Чотирьох був саботований"...

Але, як відомо, навіть таке польське наставлення супроти найулюбленішого політичного витвору Мусолінія не перешкодило Італії піклуватися й далі про долю польського народу і зокрема боронити його перед розлюченим Гітлером. Бо Італія розуміла, що воєнний конфлікт між Німеччиною й Польщею міг бути фатальний для Европи. Таким чином Італія й Німеччина прийшли до славнозвісної зальцбурзької зустрічі між Чаном з одного боку і Гітлером та фон Рібентропом з другого, що відбулася з ініціятиви Італії, щоб, як сказав Чано, „запропонувати Німеччині наше співробітництво для такого вирішення кризи, яке, разом з німецькими інтересами, врятувалоб і мир Европи. В довгих розмовах, що тоді відбулися, Німеччина вияснила причини, чому вона не може більше погодитися на дипльоматичні переговори з противником, який уже виявив досить злої волі... З нашого боку ми також само вияснили ті причини, які примушували нас бажати мирної розвязки кризи, або бодай вузької льокалізації конфлікту".

Від цього моменту, як підкреслив офіційний коментатор (перкладач) промови п. Ґайда в „Джорнале д'Італія", починається автономна німецька політика, що в ній Італія не бере більше безпосередньої участи.

Від цього моменту, додамо ми, німецько - італійський союз, що вимагав між іншим автоматичности вступу контрагентів, утратив свою автоматичність німецької й італійської політики щодо Совєтів.

Чано не завагався зазначити, що відповідальність німецько-совєтського зближення падає на Анґлію і на Францію, що в свойому засліпленні „намагалися навязати з Росією політику тісного співробітництва, що мала привести до підписання стільки разів сповіщеного договору, який. згідно з відомостями часописів, міг бути поширений навіть до воєнного співділання... і то саме тоді, як Росія ленінської ґвардії, що була переведена на трьох памятних процесах, де були ухвалені смертні присуди для десятків осіб поміж бувшими провідниками революції, поміж маршалами війська, адміралами, послами і т. д., саме тоді великі демократії вважали за відповідне вшанувати цю Росію лаврами великої інтернаціональної політики і впродовж пятьох місяців, від квітня до серпня, залишалися в передпокоях тієї недоступної Каноси, що називається Кремлем... Колиб великі демократії зіґнорували Росію, то і Німеччина її зіґнорувалаб.

„Що торкається нас, продовжував говорити італійський міністер закордонних справ, то зазначу, що про цю справу ми говорили з німецьким урядом ще в квітні і травні, і ще тоді було вирішено приступити до політики розпруження у відношенні до Совєтів. Треба було осягнути невтральність Росії, щоб вона не ввійшла в ту систему окруження (тоталітарних держав), що була в програмі великих демократій. Отже проектувалося перевести вельми обмежену акцію, і то тим більше, що вважалося за неможливе осягнути більш далекі цілі, з огляду на ґрунтовну ворожість що націстівська Німеччина все виявляла у відношенні до Росії. В Зальцбурґу мене повідомлено, що **комерційні** переговори з Росією розвивалися дуже сприятливо і що можна було ждати добрих розвитків справи. І нарешті увечері 21. серпня, в годині 22, мені протелефоновано від фон Рібентропа, що дня 23. серпня він виїздить до Москви для підпису пакту ненападу поміж Німеччиною й Совєтами".

Я вважав необхідним навести цей довгий цитат, бо він кидає надзвичайно яскраве світло на тодішні події; він вияснює безапеляційно, що Німеччина порозумілася з Совєтами цілком на власне ризико і на власну відповідальність. Італія йшла тільки на зневтралізування Совєтів, на втримання її яко мога далі від конфлікту, що назрівав; Німеччинаж увела ці Совєти в самий осередок конфлікту... Ясно, що такий стан річей звільняв Італію від усякого зобовязання виступити збройно по боці Німеччини. Більш того, він поставив Італію майже в неможливість виступити по боці Німеччини доти, доки Німеччина стоїть у тісному звязку з Совєтами. Про це Чано не говорить ясно в своїй промові, але з деяких уривків тієї промови можна такий висновок зробити. Чано декілька разів ствердив дуже гостро, що Італія все вела, веде і вестиме антикомуністичну політику. Зокрема він спинився на історії завязання так званого пакту Антикомінтерн, що до нього належали спершу Німеччина і Японія, потім Італія, на правах основоположниці пакту, а пізніше ще й Еспанія та Мадярщина. Отже Чано ствердив, що цей пакт Антикомінтерн мав дуже широке політичне значіння, себто був скерований проти комуністичної Росії, бо колиб він не мав такого широкого політичного значіння, то вистачило би було договору між самими поліціями відповідних держав. Отже, на думку Чана, хоч Німеччина той пакт Антикомінтерну й зруйнувала, його дух далі живе в Італії.

Всяке поширення комунізму, наприклад, на Балканах чи в столиці Середземного моря має викликати негайний виступ Італії. І саме тому Італія проголосила не невтральність, а тільки свою „неучасть" у війні, підкреслюючи виразно, що вона пильно зо зброєю в руках, стежить, щоб ніде її безпосередніх інтересів не ушкоджено.

Промова ґр. Чана вияснила багато річей. Кинула цілі снопи світла на багато міжнародніх проблєм, а головно ствердила остаточно, що, вже починаючи від Зальцбурґа, політика Німеччини й Італії пішли кожна окремо, своїм автономним шляхом. Несподіванки в роді заключення німецько - совєтського союзу, з усіми його траґічними для цілого світу наслідками, хоча й не могли (і навряд, чи зможуть) перекинути Італію в табор ворогів Німеччини („часи таких головокружних змін, за словами Мусолінія, безповоротно минулися"), але й не могли не причинитися до значного розходження в цілях німецької й анґлійської політики.

Зазначу тут тільки для ілюстрації становища, що совєтський посол Ґорелкін, який приїхав був до Риму три тижні тому і мав десь тепер віддавати свої вповноваження італійському королеві, несподівано, після кількох ворожих демонстрацій перед совєтським посольством (зприводу фінляндський подій) склав свої валізки та повернувся до Москви... саме за два дні до промови Чана.

БЕЗРОБІТТЯ — НАЙГОЛОВНІША ПРОБЛЄМА

Голова дорадчого бизнесового комітету при департаменті торговлі, Вилйем Бет, на зборах автомобільних інжинірів у Дітройті сказав, що найголовнішою суспільною проблємою нині є знайти працю для всіх робітників. Бо безробіття пригнічує чоловіка не лише матеріяльно, але також морально. І те пригноблення є більше небезпечне, ніж усякі теоретичні „ізми", говорив Бет. Він сказав: „Від того, що робиться в тій справі тепер та що зробиться в недалекій будучині, залежить, чи матимемо конкуренційну форму народнього господарства, чи систему державної власности, урядової контролі і центральної влади".

Такий підхід до справи є розумний і мужний. Вінударяє в сам корінь лиха. Система державної власности, центральна влада, диктатура, фашизм, націзм, комунізм — це все речі, які є випливом певного суспільного стану. Коли того стану ми в самих основах не змінимо, то щоб не знати як ми всі голословно кричали проти диктатури, фашизму, націзму, ті устрої, замасковані в якусь трохи відмінну місцеву форму, до нас таки прийдуть. Бо, як говорив Бет, широкий загал, робітники, батьки родин, хочуть мати запевнення, що дана система дасть їм ґарантію праці, ґарантію заробітку; щоб вони не лякались та не журились, що буде завтра, коли втратять працю; як прокормити свої родини.

Коли дана система дає спроможність заробітку, то всякі пустословні „ізми" пройдуть повз вухо кожного громадянина. Колиж на його очах його власні діти голодують, а він, хоч хотів би працювати, хоч мов гонча собака гонить за працею, але її дістати не може, то тоді без усяких теоретичних „ізмів" він додумається, що тут щось зле і що треба змінити дану систему на якусь іншу. Він тоді готов підчинитись і під державний диктат, щоб мати забезпечення шматка хліба. Бо хоч правдою є, що воля духа для чоловіка дорожча від матеріяльних вигід, то також правдою є це, що чоловік має моральне право лише свої особисті матеріяльні вигоди відкинути взаміну за свободу духа. Зате він не має морального права в імя цеї високої засади жертвувати матеріяльними потребами інших осіб, своїх дітей, своєї родини. Вмерти за якусь високу засаду кожний має право. Але заставляти інших умирати — це вже сумнівне.

Боротьба з безробіттям є обовязком кожного громадянина, всіх суспільних інституцій. Ріжні промислові, торговельні і фінансові інституції повинні дбати про збільшення занять для робітників та про рівний розділ тих занять серед потребуючих. Інші повинні піддержувати суспільну мораль, вказуючи терплячим на видержливість, яка охоронити їх може від поспішних, необчислених учинків, що в остаточнім результаті готові завдати їм іще більші терпіння, ніж ті, що маємо сьогодня. Завданням уряду, зрозуміло, є дбати про наглячі підмоги терплячим та про таку господарську політику, яка прямувалаб до збільшення занять.

Найпримітивніший спосіб боротьби є той, яку провадять нині деякі часописи й інституції, що голословно накликають суспільність проти „диктатури", „фашизму", „тоталізму", не входячи ні трошки в суть справи, а навіть таврують чи „фашистами" й „тоталістами" тих людей, які на взір Бета перестерігають, що коли лихо не буде знищене в самім корені, то таки тоталізм у якійсь формі до нас надійде. Медвежу прислугу роблять для нинішньої вільної, демократичної правлячої системи ті люди, що всяку критику на адресу цеї системи гістерично відкидають і вважають це знаком, що хтось у засаді є проти демократії.

Коли хочемо зарадити лиху і нинішню систему врятувати, мусимо тверезо дивитись на неї і критикувати в ній те, що в ній недобре. Саме пустословне повторювання про „народоправство" того народоправства не врятує, безробіття не знищить, не усуне страху тих, що нині працюють, а думають, що буде завтра, коли вони працю втратять.

Клявдія Бобикевич.

У ТІНІ ГЕРОЇВ

(Спомин з недавньо минулого).

13)

„**І душі витиснуть із нас до того часу! Гей, гей, коли це може бути? Чи не бачите самі, отамане, як нас уярмили, що й дихати не дають?... А воно йде до гіршого. Що день, що години. Не маємо вже сил видержати, а помочи дасть Біг", заявив сусід.

Отаман усміхнувся.

„Оце вислід нашої відмінної орієнтації. Ви, галичани, ненавидите ляхів і хилитеся до москалів, знаходячи їх вдачу кращою, їх мову гармонійною. Милою вашому вуху, що не хоче вже й чути зненавидженої польської мови. А ми, ми ненавидимо москалів, тих катів, що наляли нам стільки сала за шкуру. Хоч ніде правди діти. Як одні так і другі одним миром мазані. Цього вчить нас наша історія на кожній сторінці. Оба ці відвічні сусіди нашого народу старалися лише його поневолити, ограбити й знищити. А що до ярма... що ви вже тепер на нього так жалуєтеся, то запевняю вас, що воно стане ще тяжче, ще гірше: спімнете мої слова! Коли ляхи забезпечать себе зі всіх сторін та всіх діл. Цього також учить нас історія і воно невідмінно так буде. Але водночас ми сміло можемо заявити, що жадна сила світу вже не зможе знівечити нашого духа. Не зважаючи на переживання. Жадна потуга світу не зможе звести на манівці й знищити наш нарід! Тепер, коли він уже знає, кудою має йти... Треба безупинної боротьби, страшної завзятости, **святої ненависти,** що виробляють залізну волю, велику відпірність й посвяту самого себе. А без цього жаден нарід нічого не здобув, і нічого не... варт".

На ці слова мій батько не видержав на своїм місці. Підійшов до старшини й обійняв його щиро.

„Добрі, бадьорі слова у вас, батьку отамане. Боротися, не піддаватися й посвячувати себе. І одно і друге зробили ви. Але оце скажу вам, що жаль мені старому, що бачив нашу святу Україну в своїй славі, величі. Вільну, багату, веселу. Що бачив, як маяли всюди жовто-блакитні прапори, виднілися тризуби, гомоніла по урядах українська мова! А те все так скоро минулося. Наче сон, наче мрія"...

„Не на довго, пан-отче! Вірте мені, старому козакові, що ще побачимо її вільною, могутньою, від Сяну по Кавказ!"

„Бог би звас говорив, отамане! У добру годину, щоб сказали й воно сповнилося. А то поки сонце зійде, роса очі виїсть. Знаєте цю галицьку приповідку? А саме тепер, коли ми тут у добрі та мирі розважаємо всі важні події, ворог намагається знищити наші здобутки на кожнім полі. На культурнім, економічнім, політичнім, спортовім", обізвався сусід сумно.

„Як ви, отче, це думаєте? Де нищать? — запитав отаман зацікавлено.

„Та деж, там, в Укрaні. Не читаєте часописів, які пишуть що днини про нове нищення нашого державного майна й катування українського народу...? Тут і там?"

Отаман Тютюник махнув рукою.

„Так, це правда, що нищать і катують, але як кожна медаля має два боки, так і ці преважні діла. Я сам бачив, що наш нарід не вірив нашим закликам до бою проти большевика-наїзника, зайди. Нарід бачив у нім приятеля, доброго чоловіка, що обдарує його землю та знищить пана. Оті самі большевики навчать нашого дядька ненависти й спротиву. Навчать любити свою державу, боротися й гинути по геройськи за неї! Те саме й з нашою інтеліґенцією. Скільки то одиниць не хиляться ще й нині в бік Росії? А поведінка большевиків з нами відкриє очі всім сліпим і незрячим! Але щоб Україна пропала... цього не буде ніколи! Що вчить нас історія? Прийшли татари, зломили там голову. Прийшли литвини, розбрилися по безмежнім краю. Прийшли ляхи, не вдержались, а оце черга на москалів, що поломлять зуби на Україні. Самі побачите, як устане вона в усій силі й красі! Нема чого розпачати, а вчитися хіба ненавидіти її ворогів. Бо ненависть це страшна сила, а українці цього не знають. Як лише хтонебудь до них усміхнеться, то вони зараз мякнуть, подаються, ніяковіють і... програють!"

Галичани сиділи тихо й слухали слова закордонця, наче який виклад з катедри. Це була тема, що всіх найбільше цікавила. І старих і молодих.

„Але москаль скріпиться на наших і своїх землях! Росія цеж найбільша держава світу. І хтож зможе опертися їй? Як зможе тоді Україна знову висвободитися, відділитися від неї? Найкраща нагода вже минула, а другої хіба не доживемо!" — зауважив сусід.

Отаман похитав головою.

„Бачу, що ви не стратеґи, не політики і не військові, а цивільні люди, та ще й короткозорі.. Цеж ніхто не перечить, що Росія величезна держава. Що коли скріпиться та як слід узброїться, то вона найсильніша держава світу, бо в однім комплексі. Без границь і кольоній. Тож її боятимуться інші держави, і ніхто її не дорівняє в нічім. Цеж не іграшка, 160 міліонів людей, себто 10-міліонова армія! Але саме тому інші держави її ослаблять, щоб її не боятися. Тому й допоможуть Україні".

(Дальше буде).

З ДНЯ

ВІЙНА НЕРВІВ.

Звертаючись до німецького міністра пропаганди, Гебельса, в часі інтервю, американський журналіст Лотроп Стодард сказав: „Пане міністре! Мені дуже цікаво зустрітися з таким майстром - психольогом, як ви, бо я все мав таке переконання, що ця війна є головно війною нервів, у якій духові чинники можуть відіграти рішальну ролю".

Стодард не один, що має такий погляд на війну. Багато людей думають нині в той спосіб, а серед них є й такі, що ще донедавна думали, що холодний розсудок, раціоналізм, а вслід за тим матеріяльні вартості, техніка, зброя, амуніція, корм, одежа, медикаменти — є найголовніші чинники, що рішають у війні.

Безперечно, там, де один чоловік є узброєний від стіп до голови, а другий з порожніми руками, там таки зброя відограє рішальну ролю. Але там, де оба узброєні від стіп до голови, то рішальним чинником таки буде їх дух, запал, воля перемогти, почування, чи контроля над ними.

ПРОПАГАНДНИЙ ФРОНТ.

Модерні держави нині дуже добре визнаються на вартості пропаганди. В той час, як їх гармати штурмують чужі фронтові фортифікації, обороняючи водночас власні їхні міністерства пропаганди, штурмують душу чужих вояків і чужого загалу, узброюючи водночас душу власних вояків і власного народу.

Роблять це вони ріжними способами, щоб лиш осягнути бажаний успіх. Коли правда загартує душу вояка і громадянина в запіллі краще, ніж брехня, вони послугуються правдою. Колиж їх вояки і загал такий, що правди стравити не можуть, то вони тоді затаюють одні відомості, роздувають або й видумують інші, чи просто кормлять своїх людей брехнею. Бо душа людей, їх мораль, не сміє заломитись.

ДОСВІД З ЧАСІВ МИНУЛОЇ ВІЙНИ.

Про вартість морального чинника завважили провідники добре в часі минулої світової війни. Вже тоді вони запримітили, що нераз армія держиться знаменито, кожний вояк тигр, що рве ворога на шматки. Втім щось станеться, щось заломить їх мораль; у їх серцях повстане якийсь дивний перелом; немов невидимим психічним газом повіяло і спаралізувало їх душі, їх запал і відвагу. Тигри стоять хвилину спантеличені. Далі вагаються, ще. далі обертаються і вдирають так, як перелякані на смерть зайці.

Таке траплялося з арміями на фронті, а також із запіллям, з цілим народом. Він нагло діставав переляк, тратив віру в свої ідеали, віру в себе. В запіллі творилась деморалізація, яка перекидалась на фронт. Війна була закінчена, але з розгромом того народу, який ось так заломався.

ДУХОВА „АМУНІЦІЯ".

Духова „амуніція", при помочі якої майстри - психольоги штурмують душі своїх противників, далеко складніша, ніж гарматна амуніція. Орудувати тою амуніцією належить до царини справжнього мистецтва. Тут маємо до діла з настроями, почуваннями, волею, вірою.

Здається, що найголовнішим чинником у тім психольогічним концерті є той, що грає на людськім почутті правди і справедливости. Люди мають уроджене релігійне бажання бути „правдивими" і вірити, що справа, яку вони обстоюють, є справедлива. Тому майстри - психольоги стараються в першу чергу переконати свій власний нарід, що „їх справа, їх ідеали є дійсно святі, справедливі, а ідеали противника є хибні, несправедливі, лайдацькі. В той спосіб вони укріпляють душу власного народу. З черги вони стараються розбити чужі моральні фортифікації і стараються викликати в противника таке переконання, що він бореться за дурниці, чи навіть за лайдацькі цили, в той час, коли їхні цили є святі.

МОРАЛЬНІ ФОРТИФІКАЦІЇ УКРАЇНЦІВ.

В останній визвольний війні українці виявили мало духової відпорности на атаки чужої пропаганди. Ми легко затрачували віру в свою правду, в свої ідеали й легко приймали чужі „правди". Наприклад, багато з наших людей тратили охоту до боротьби, вдумавшися в аргумент москалів, чи поляків, що без українських земель вони не можуть жити. Попадали в смуток наші бідняги, що ось наші вороги без нас помруть і, щоб їх рятувати, вони готові були самі померти. Лякались також деякі люди „довжиши границь". „Україна, коли буде самостійна, буде мати завеликі границі, щоб могла вдержатись", говорили вороги. І наші бідняги вірили. Забували, що точнісінько такі самі довгі границі, які матиме з сусідами Україна, сусіди матимуть з Україною...

Вороги обіцювали, то погрожували, то розбивали нас зо середини, пускаючи одну суспільну верству проти другої. І, на жаль, їхні духові стрільна влучали на податливий грунт у серцях наших багатьох людей. Ті люди тратили віру до своїх національних правд, а приймали чужі правди. А без віри в основі валилися всі зверхні прояви людського життя: суспільні організації, державний устрій, армія.

Тепер наші серця далеко краще укріплені, ніж були передше. Але й бо чужа духова зброя далеко більш рафінована, як була колись. Осторожність — це перша оборонна лінія проти тої зброї.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Вибрали делегатів на конгрес.

Яке є зацікавлення американсько - українським конгресом серед українського громадянства, видно по тім, що в нашій громаді вже вибрали делегатів на конгрес: бр. св. Юрія, відділ У. Н. Союзу (д-р В. Ґалан і С. Рудакевич) та Стрілецький Гурток ч. 1. (д-р П. Дубас і Г. Грицишин).

БОСТОН, МАСС.

Заявилися за один конгрес.

Дня 14. січня відбулись наради таких організацій: тов. Запорозька Січ, Сестриництво Пр. Покрови, відділ 238 У. Н. Союзу, відділ 27 ОДВУ, відділ 44 С. У. А., Доньки України, Співацький Кружок і Українська прав. парохія. Всі організації заявилися за один конгрес, попираючи ту акцію до єдности, яку веде „Обєднання". Будуть іще одні наради, 25. січня, на які просимо прибути інші організації, щоб спільно порадитись, як дійти до повної згоди в громаді й Америці.

Вибрано екзекутиву до ведення дальшої праці. Справи зреферував о. В. Касків. Вибрані: Н. Давискиба, предсідник; заступник: П. Боднар, секретарі: П. Мороз і О. Шафранська, касієрка: Марта Берестецька, заступник: Данило Сілінський.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК МИ СВЯТКУВАЛИ?

Уже ми відсвяткували народини. Тоо, що приніс мир на землю. Та так є, що ми того миру не маємо. Український нарід у неволі. Несе свій хрест. Ступає по тернистій дорозі через Голгофту до свого воскресення.

На нашім визвольнім шляху ми не маємо оборонців. Скроплюємо той шлях власною кровію, щоб власними силами позбутись окупантських язв.

У нас є сила, бо ми велика нація. Коби тільки зникли зпоміж нас наші нещастя: братовбивча боротьба, ниичарство, непогамована амбіція, ненависть і зависть. Тому, коли ми щиро й по християнськи святкували Різдво Христове, то певно й подбали, щоби позбутись того, що нас самих розбиває, що нищить наші сили.

А коли ми святкували як патріотичні українці, то ми не могли забути за те, що міліони наших рідних терплять, що на наших рідних землях розпука, плач і неволя, що там нашим рідним заглядає смерть в очі за те, що люблять рідну землю і бажають їй свободи. А це значить, що ми і зложили жертву на допомогу визвольній справі.

Якщо ми святкували по Божому, то ми також повинні забути за наші непорозуміння і тертя і подати собі руки до спільної праці для України. Тому хай тепер кожний і кожна з нас застановиться, чи він дійсно про ті справи думав, коли співав пісню „Слава во вишних Богу, а на землі мир". А як не думав, то хай хоч тепер над тим застановиться. І хай хоч тепер зложить жертву на добру і рідну справу.

Григорій Романків.

— Чому ви досі, хоч турист, не відвідали Андських гір?

— Кажуть, що людина почувається дивно малою у порівнянні з тими горами, а я того не міг би стерпіти, люби пане!

ПОХОРОННИЙ КОМІТЕТ ПОК. СЕН. БОРИ.
Урочистий похорон сенатора Бори обдумали (зліва на право): сенатори Мекнарі, Кларк і Конелі.

СТАТИСТИЧНЕ БЮРО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ХОЧЕ ПРОВІРИТИ, ЯК СТОЇТЬ СПРАВА ТОРГОВЛІ І ВИРІБНИЦТВА

Скільки заробили в Америці більш трьох міліонів підприємств і звиш 170,000 фабрик 1939 року?

Чи минулого року крамниці продали більше товарів, ніж пять років тому, коли переводили бизнесову статистику? Чи фабрики випродукували більше товарів, ніж 1937 року, коли збирали статистику про виріблництво?

В якій мірі, загально кажучи, стояло бизнесове оживлення в порівнянні до такогож у 1929 році, що було одним з найбільших в історії Америки?

Відповідь на ці питання приготовляє Статистичне Бюро Злучених Держав, під проводом міністра торговлі Гері Л. Гопкинса і директора тогож бюра, В. Л. Остена. Праця над тою справою почалась 2-го січня 1940 року Над нею працює 6,500 вишколених людей обох полів, що мають відвідати кожну крамницю і кожну фабрику в Америці і записати, як іде бизнес.

Збирання даних про товговлю і виріблництво це одно з найбільш завдань в історії світу. Цього року шістнацята річниця збирання даних про багатство і перепис населення в Америці, яке за вимогами американської конституції почали тут робити 1790 року. Перепис населення переводять що десять літ. Цього року перепис пічнеться 1-го квітня. Крім того цього року при переписі населення будуть іще збирати статистичні дані про стан рільництва, копалень, каміноломів, наводнення, висушування ґрунтів і перший раз в історії збиратимуть статистику про помешкання.

Бизнесова статистика включатиме всі важні менші і більші підприємства в Америці, як теж великі склепи, театри з філіями, склади дрібного і гуртового продажу, тощо. Збиратимуть статистичні дані і з малих бизнесів, яких загальний оборот 1939 року виносив менше як $20,000. Про такі бизнеси буде окрема низка питань.

6,500 людей, що працюють у Статистичнім Бюрі, вже розносять спеціяльні квестіонарі малим бизнесменам. Їх дістане кожна ґросерня, бучерня, ресторан, ланчрум, делікатесен, пекарня, лікарня, аптика, цигар- стор, склеп ноші та продавці овочів і ярини. Цей спеціяльний формуляр дістануть усі дрібні продавці в Америці.

Кіна, голярні, сальони краси, шевці, годинникарі, гаражі, білярдовні й інші подібні бизнеси дістануть інакші формулярі для подання інформацій. Ті формулярі дістануть малі фабричні заводи, що зробили менше як $5,000 бизнесу 1939 року. Загальний формуляр для збирання даних про виріблництво малих фабрик не обнимає.

Власникам згаданих бизнесів ставитимуть такі питання: хто є власником бизнесу (окрема особа, спілка, корпорація, тощо). Який саме бизнес, скільки продає, скільки людей працює, скільки виносить платня робітникам, скільки на руках товару і довгу на людях, а також якого товару найбільше продано 1939 року. Таких основних питань буде більше.

При збиранні статистичних даних відносно фабричного виріблництва, яке переводиться від початку 1919 року через кожних два роки, бюро послугується одним головним формуляром для ріжного роду фабрик. Для більших і важних індустрій, яких є біля чотири сотні, бюро має 147 спеціяльних формулярів. Зібрані 1937 року статистичні дані показують, що того року було в русі 166,000 ріжного роду фабричних заводів, у яких працювало коло 8,600,000 робітників і робітниць, що виробили на $60,000,000,000 вартости фабричних продуктів. Збирання статистичних даних у великих фабричних заводах займаються ті самі люди, що розносять формулярі і по малих бизнесах, склепах, тощо.

Яких саме наслідків сподіється Статистичне Бюро з перевірення торговлі і фабричної продукції? В 1935 році фабрична продукція і продаж стояли дуже низько в порівнянні до 1929 року. Ми знаємо, що від того часу продукція і продаж піднялись догори, але саме наскільки? Це нам покажуть статистичні дані. На відповідь із зацікавленням жде кожний бизнесмен і кожна особа, що живе в цім краю.

Вона покаже, яке число людей працює в торговлі та індустрії. Чи 1939 рік дав більшому числу людей роботу? Коли так, то в якім саме бизнесі і в якій індустрії? Як є більше людей занятих, то більше дістає плату, а як більше дістає плату, то й більше має за що купувати. А треба знати, що бизнесові власне залежить на тім, щоб люди мали за що купувати, і то без огляду на те, чи це малий бизнес, чи великий.

Як зберуть статистичні дані про бизнес і продукцію, то виявиться багато цікавих питань про ріжного роду підприємства в ріжних частинах краю. Тоді, як хто захоче піти в якій бизнес, то, перестудіювавши статистичні дані, буде знати, чи того роду бизнесів, який він має намір починати, є досить, чи ні.

Статистику переводиться на те, щоб перевірити багатства і діяльність держави. В демократичній державі це дуже важне завдання, бо кожному цікаво, що саме робиться в краю. Збирання статистичних даних не може пошкодити нікому, бо зібрані відомості держиться в тайні. Той самий закон, на основі котрого переводиться спис маєтку і людности, також приказує, що зібрані від людей відомості не сміється нікому виявляти. Інформації збирається тільки на те, щоб з них можна зробити статистику. Для цілей податкових, реґуляцій і інвестиґацій таких відомостей уживати не вільно.

ГОЛОВНА ПРИЧИНА НЕРВОВОСТИ

Найбільше нервових проявів у людини повстає тоді, коли тіло не має подостатком життєвої сили. Тож найліпший лік для хворих на нерви людей — відпочинок, спокій і добра пожива. Збільшіть свій засіб життєвої сили, то будете мати більше самопевности, відваги і сили до праці.

ТУЗИН ЯЄЦЬ З ДВОМА ЖОВТКАМИ

У місцевості Ґвайт Корт, Алта, притрапилось таке, що Джордж Мерилис купив тузин яєць для своєї матери. Уживаючи тих яєць, переконалась пані Мерилис, що кожне з них має по 2 жовтки. Ті яйця куплено на фармі плекання дробу пані Джон Баро, 4 милі на південь від містечка.

БУДУТЬ ЗАЩЕПЛЮВАТИ ПРОТИ ЗАПАЛЕННЯ ЛЕГЕНІВ.

Американський лікар д-р Лойд Фелтон заявив на недавнім зїзді хірурґів у Філядельфії, що проби з защеплюванням проти запалення легенів показуються досить успішні. Одноразове защеплення має силу на один рік. Крім того видосконалюють тепер і два інші лікарства, що вигублюють заразок запалення легенів. Один з тих ліків називають сульфапиридиною, а другий гидроксиетиляпокупреною. Другий лік показується поліпшеним супроти першого тим, що не викликає блювоти.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЙОНҐСТАВН, О. Збори Тов. ім. О. Басараб, від. 348., відбудуться в неділю, 28. січня, в 3. годині пополудні, в Укр. Домі, 525 В. Рейен Ев. Проситься члениць прибути на збори. Новий уряд на 1940. рік такий: Анна Рапава, предс.; Ксеня Тхурик, заст.; Марія Періґ, секр., 526 E. Dewey Ave.; Маланя Ворожбит, заст.; Йосефина Стахура, кас.; Стефанія Гаркава і Анна Дарко, контрольорки; Марія Токар, надз. хорих. Збори будуть відбуватись в третю неділю по першім що місяця. — М. Періґ, секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. На річних зборах Бр. св. Арх. Михаїла, 12. січня вибрано такий уряд на 1940. рік: Ю. Бойко, предс.; А. Романів, заст; А. Бирич, фін. секр.; В. Салій, заст.; М. Пахолок, кас.; Й. Кобрин, рек. секр.; контрольори: В. Савран, М. Росоловський; тростіси: М. Росоловський, Гр. Баглай, Т. Мончак; надзирателі хорих: Н. Макар, М. Шаламей. На тих зборах зайшла важна ухвала, що кожний член і челениця мусить заплатити свій розмет кожного місяця на місячних зборах, інакше наступить суспендація. Збори відбуваються кожного місяця у вівторок на 10. або по 10., в У. Н. Домі, 35 Вест 19. Стр. Просимо членство приходити на збори кожного місяця. — Йосиф Кобрин, рек. секр.

АНҐЛІЙСЬКА ЛЕТУНКА.

Леді Нейсмит, що недавно приїхала до Америки на візиту, каже, що вона зголосилася була до летничої служби анґлійської армії, але її відкинено через занизький ріст.

КУДИ ЗАЛІТАЮТЬ БУЗЬКИ?

Щоб довідатися, де є той „вирій", що до нього що року летять европейські бузьки, люди насиляють бузькам на ногу перстенці й потім, зловивши їх десь там, пізнають, відки вони прилетіли.

Таких бузьків з перстенями зловили оце аж в Уґанді, в британській східній Африці. Перстенці на них насилив університет у Ковні, в Литві.

Одному бузькові перстень був замлий і тому йому спухла нога. Йому перстень відрізали, а ногу почали лікувати. Підчас лікування бузьок поводився наче освоєний; ходив собі безпечно по леваді й халасував сарану, що її тоді на левадах було повно. По трьох днях лікування нога загоїлась і бузька пустили на волю.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На збігців.

Згідно з ухвалою річних зборів 204-го відділу УНС, уряд того відділу вислав через Обєднання $20 на українських політичних утікачів.

М. Близнак, секр.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

ТОМСОНВИЛ, МІШ.

На збігців і визвольну акцію.

Громадяни Марія і Яким Черниби переслали від себе через Обєднання $5 на такі народні цілі: $3 на визвольну акцію і $2 на воєнних українських утікачів. Водночас вони зазначують: „Читали ми, що багато помочи потрібно тепер на визволення нашої України. Хоч ми живемо на фармах, далеко від наших людей, запевняємо вас, що будемо далі посилати наші жертви, поки буде треба. Бо ми так хочемо дочекатись того, щоби була вільна Україна! І вам, цілому Обєднанню, бажаємо, щоби Бог помагав вашому ділу, щоб добре вдалось вам перевести всеукраїнський національний конґрес".

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

На Конґрес Обєднання.

Відділ 171 У. Н. Союзу рішив на своїх зборах вислати через Обєднання $5 на кошти конґресу Обєднання. Гроші вислано.

ГЕМТРЕМК, МІШ.

На Бюро у Вашинґтоні.

Українсько-американський демократичний жіночий клюб, щоправда, в суспільнім життю мало активний, проте сповняє совісно свій патріотичний обовязок. Дня 9 січня ц. р. на своїх зборах він рішив вислати через Обєднання $20 на інформаційне Бюро у Вашинґтоні, а на школу в Стемфорді $10. Решта грошей, поверх $90, є в касі і на перший заклик негайної помочи Україні будуть вислані там, де треба. Гроші $20 на Бюро вислано вже до Обєднання.

Водночас треба при тій нагоді звернути увагу на таку річ: В нас є інші жіночі організації і вже від пару літ не вислали ні цента на якусь народню ціль, хоч у касі мають гроші.

В часі коляди трапилась така пригода: одна з діяльних наших громадянок дає 30 центів на коляду та домагається від колядника, щоб ті гроші були конче вислані без проволоки до Українського Червоно Хреста в Женеві. Коли недосвідний чоловік таке скаже, не можна дивуватись. Від активних одиниць можна вимагати чогось розсудливішого.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

На збігців.

На річнім мітінгу братства св. Івана Хрестителя, від. 270 УНС в Джерзі Ситі, ухвалено вислати з братської каси $10 на збігців і $5 на всеукраїнський народній конґрес. Крім того члени зібрали між собою на збігців по $1: М. Косоноцький, М. Пігура, М. Баран, В. Гіль, Н. Заяць. С. Гладкий, А. Бусько, А. Мазур, С. Гріца, Г. Шустикевич, О. Яцків, О. Кухар, В. Маланяк, А. Борик, А. Корнило, М. Кот; по 50 ц.: Ю. Гук, Марія Пігура, Марія Струж, К. Station Станіславишин; по 25 ц.: Ф. Жарський, І. Сайчук, Марія Пігура. Разом $35. Гроші вислано через Обєднання.

Михайло Косоноцький,
Микола Пігура.

ЕМБРИДЖ, ПА.

Коляда.

Як попередніми роками, так і цього року члени ОДВУ ходили по коляді на інформаційну й визвольну акцію. Щиро дякуємо тим усім, що нас принимали і жертвували, кожний по своїй змозі. Управа 36 від. ОДВУ також щиро дякує своїм членам, котрі занялись колядою. Колядували: Катерина Міляновська, Февронія Бобак, Анастасія Скрабут, Дмитро Скрабут, Іван Бобак, Теодор Гусак і Мих. Скрабут. Гроші переслано через централну управу ОДВУ в Ню Йорку.

Коляду зложили по $1: Д. Скрабут, І. Бобак, Т. Гусак, І. Кухарський, Я. Мицак, Д. Галабан, Ю. Сивий, П. Андрусишин, Н. Жук, С. Іваницький, Т. Войтечко, Д. Шимоняк, В. Лазар, М. Цимбаляк, М. Скрабут, Февронія Бобак, Л. Гриневич, Й. Строчак, Й. Литвин, І. Міляновський; по 50 ц.: І. Ґеряк, В. Мельничик, Д. Мельник, М. Скаськів, І. Макар, Л. Завірський, Є. Роман, Д. Гарбутяк, Д. Ґереґа, І. Єреґа, Я. Шлак, В. Качур, І. Антошик, відділ 276 У. Н. С., Катерина Міляновська, І. Дзеран, І. Табиш; по 25 ц.: Т. Гицак, В. Петришак, Д. Федчик, М. Фук, Т. Фізер; дрібними 25 ц. Разом $30.

Михайло Скрабут, секр.

ПО ВИБУХУ В АНҐЛІЙСЬКІЙ ФАБРИЦІ АМУНІЦІЇ ПІД ЛОНДОНОМ.

ЗАПОВІДЬ ЗАГОСТРЕННЯ ВОЄННИХ ЗАКОНІВ У КАНАДІ

Представник часопису „Торонто Дейлі Стар" в Отаві, Г. Р. Армстронг, доносить, що канадійські воєнні закони не лише що не будуть злагоджені, але навпаки, будуть іще загострені і дістануть, як то кажуть, „додаткові зуби". Армстронг пише, що з тих законів усунеться деякі утруднення, з якими змагається поліція при поборюванні протидержавних рухів і ставленні перед суд запідозрілих в участі в тих рухах.

Причиною цього поступку уряду має бути напруження між аліянтами й Совєтською Росією, яке заіснувало від часу большевицького нападу на Фінляндію. Правдоподібне є, що Канада піде на поміч Фінляндії, одначе покищо невідомо, в якій формі проявиться ця поміч і в який спосіб мала би Канада інтервеніювати в большевицько-фінляндській війні.

У звязку з тою інтервенцією уряд побоюється, що протидержавні елементи, тобто комуністи й їхні симпатики, почнуть іще гострішу кампанію проти уряду між радикально настроєним робітництвом, і тому уряд заздалегідь хоче бути до того приготований. Тому саме і загострення воєнних законів. Канадійські комуністи роблять закиди урядові премієра Кінґа, що не давав дозволу канадійцям їхати до Еспанії і боротися по стороні червоних, покликуючися на те, що Канада є невтральною і до домашньої війни в Еспанії не повинна мішатись. Комуністи теж говорять, що уряд Кінґа вважав за кримінальний злочин намову до вступу до еспанської червоної армії, а за те проти фашистівської аґресії не заняв рішучого становища.

Тепер же уряд поступає навпаки, кажуть комуністи, бо сам мішається до російсько-фінської боротьби і не покликується на свою невтральність, як це робив у часі громадянської війни в Еспанії. Тут комуністи вже крутять, бо в Еспанії була громадянська війна, а в Фінляндії нема громадянської війни, бо хрунівський уряд, створений большевиками, не є ніяким урядом, не має ніякого війська і навіть боїться вступити добре на фінляндську землю. За нього борються московські війська, що нападають на Фінляндію.

Також ходять поголоски, що в Канаді мають організувати військові відділи на лещетах, які можна би було вжити до помочи реґулярній армії в зимі. Таких лещетарських відділів Канада не потребує до оборони своїх побереж. Не потребує їх і Франція, бо має свої альпейські лещетарські відділи. Згадані канадійські лещетарські відділи надавались би знаменито до боротьби у північній Скандинавії, а також у Сибірі і то на побережжі Тихого океану.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ (73)

Юкаг не встиг далеко відбігти. Йому на пяти скоро наступали інші торці й обезвладнили його та Дарна. Торці повязали обох утікачів, посадили на слонів та гайда назад до столиці. Вони тішилися в серці, що так добре справилися зо своїм завданням. „Напевно королева нагородить нас", думали вони.

Аґті справді втішилась ними. Та замісць нагороджувати торців, проголосила смерть вязням. „Ви згинете без проволоки. Вас заберуть у підземелля, що сполучує з кімнатою божка Панту і його страшними вогнями. Заберіть їх!" — закликала вона до сторожів. У її очах горів пекольний гнів. Вона не жартувала.

В той час Дженета, Тарзан і майор Буртон старались оживити постріленого Перія. Як був заявив китаєць, Пері не був пострілений поважно. Куля лише задраснула шкіру та приголомшила ірляндця. По коротких заходах він відкрив очі. Дженета радісно закричала: „Ах, він жие, він жие!"

Пері відзискав притомність і з приємністю глядів на Дженету. Її руки обіймали його за шию. А радісні слова говорили, що вона має до нього почування глибше, ніж до звичайного приятеля. Там була любов. Пері хвилину любувався тим, а далі завважив: „Замісць лютитись на китайця, я готов дякувати йому за те".